

KLARNETI HUVIÖPPE ÕPPEKAVA

Huviõppe ülesandeks on

- kujundada positiivset suhtumist muusikalisse tegevusse, rikastada õppijate tundeelu muusikaelamuste kaudu ning arendada muusikalist maitset;
- julgustada õppijaid end muusika toel ja musitseerides vabalt ja loovalt väljendama, arendada kollektiivset ja individuaalset musitseerimist ning esinemisoskust.

Huviõppesse võetakse vastu õpilasi alates 10 eluaastast (katsete alusel).

Põhiõppest huvioõppesse suunatakse õpilane avalduse alusel või õppenõukogu otsusega juhul, kui ta ei suuda täita põhiõppe õppekavas kehtestatud miinimumnõudeid, kuid on muusikaliste eeldustega ja soovib koolis edasi õppida.

Õppeaasta jaguneb kaheks poolaastaks (neljaks õppeveerandiks) ning koosneb 35-st õppenädalast, mis korrapärase õppetöö kõrval sisaldavad ka avalikke esinemisi. Õppetöö toimub tunniplaani alusel 45-minutiliste individuaal- ja rühmatundidena. Õppevaheajad koolis on üldhariduskooli õppeaasta koolivaheaegadega samal ajal vastavalt haridus- ja teadusministri määrusele.

Ained ja nädalatundide arv:

(õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

Aine / aasta	Noorem aste		Vanem aste			lisa-aastad*		Maht tundides
	I	II	III	IV	V	VI	VII	
Klarnet	1	1	1	1	1			175
Solfedžo	1	1						70
Rühmatund	1	1	1	1	1			175
Koosmusitseerimine		1	2	2	2	3	3	455

Rühmatund sisaldab loovustegevust, rütmikat ja muusikalugu

Koosmusitseerimise tunni eesmärgiks on arendada meisterlikkust erialainstrumendil ansambli mängupartnerina

*Lisa-aastad on mõeldud huvilistele, kes soovivad jätkata mängimist ansambli või orkestri koosseisus.

Kohustuslik avalik esinemine toimub vähemalt 1 x õppeaastas

Õppurit ei hinnata numbriliselt, vaid antakse kokkuvõttev suuline hinnang.

Huviõppe vanema astme lõpetamisel antakse õpilasele tunnistus, kuhu on märgitud õppimise aeg, läbitud ained ja nende maht.

AINEKAVAD

KLARNET

Klarnetiõpetuses lähtutakse õpilase võimetest ja huvist.

Klarnetimängu õppimist soovitatakse alustada 9-10 a. vanuselt. Võib alustada ka 11-12 a. vanuselt. Hilisem alustamine ei anna enam nii häid tulemusi. Kõik sõltub siiski lapse füüsilistest eeldustest.

Kui laps on väikest kasvu või nõrgema kehaehitusega, võib alustada klarnetiga in C, mille sõrmede vahe on tunduvalt kitsam ja sobib paremini pisemale käele. Alguses on soovitatav pilli otsa millegagi toetada või kasutada kaelarihma, et kogu pilli raskus ei lasuks parema käe põidlal.

NOOREM ASTE

Klarneti algõpetus.

Tutvutakse klarnetimuusikaga. Instrumendi tutvustamine, hoolduse alused.

Noodiõpetuseks ettevalmistamine. Laulude kuulmise järgi mängimine, ansamblimäng.

Rütmitunde arendamine ja rütmivältuste õpetamine (kõnerütm, kehapill).

1. Tehniliste oskuste arendamine – töö heliredelite, harjutuste ja etüüdidega.
2. Töö repertuaariga – palade, suurvormide ja ansamblitega. Õpilane esitab iga õppeaasta lõpus kaks erineva karakteriga pala kontserdil. Esinemine on hindeline ja hinne märgitakse tunnistusele.

Soovitav on luua õpilasele ansamblimängu võimalus juba klarnetiõppe esimesel aastal. Orkestris võib õpilane hea edasijõudmise korral osaleda alates õppe teisest aastast.

Õppetöö käigus peetakse silmas õpilases vaba ja loomingulise suhtumise kasvatamist muusikasse ja instrumenti.

I aasta

Õppimist alustada hingamistehnika väljaarendamisest. Klarneti mängimist alustada esimese oktavi nootidest. Väga oluline on õige pillimänguasend.

Õppeaasta jooksul õpitakse:

6-8 lihtsamat rahva- ja lastelaulu.

Helistikud G-duur, F-duur, I astme kolmkõla

põhikuju. 5-7 lihtsat harjutust või etüüdi.

Strihibit kasutusel *détaché*, *legato*

II aasta

II oktavi võtete omandamine. Saavutada ühtlane kandev toon; *staccato* kasutamine; Õppeaastas mängitakse:

7-8 erineva karakteriga pala, 7-8 etüüdi ja lihtsamat improvisatsiooniharjutust.

Duur- ja moll-helistikud 2 määrgini. I astme kolmkõla põhikujus ja pööretega.

VANEM ASTE

III aasta

Ühtlase kõlava tooni saavutamine erinevates

oktavites Õppeaastas mängitakse:

5-6 erineva karakteriga pala ja 5-6 harjutust, etüüdi.

Duur – ja moll-helistikud 3 märgini. I astme kolmkõla põhikujus ja pööretega, kromaatiline helirida, D7 põhikuju.

IV-V aasta

Tutvuda erinevate stiilidega ning mängida vastavaid palu, mängida ka lihtsamate *jazz* rütmide ja strihhidega palu ja harjutusi.

Õppeaastas mängitakse:

5-6 erineva karakteriga pala, 4-5 etüüdi,

Duur – ja moll-helistikud 4 märgini. I astme kolmkõla põhikujus ja pööretega, kromaatiline helirida, D7 põhikujus ja pööretega, >VII7 põhikujus mollis ja 4-kaupa pööretega.

KOOSMUSITSEERIMINE

Ansamblimäng on koosmängu vorm, mida saab harrastada igal tasemel õpilane. Ansamblimänguga võib alustada juba esimesel õppeaastal.

Vastavalt võimalustele saab kasutada ansambli erinevaid koosseise: Algaja mängija ansamblipartneriks on õpetaja või vanema klassi õpilane. Heaks materjaliks on rahvalaulud. Saatepartiiis saab kasutada lihtsaid rütme ja ka pause. Raskusastmelt võiksid järgneda lihtsad kaanonid. Kaanoneid võib mängida juba suurema arvu õpilastega, kes õpiksid niimoodi kuulama kolme-nelja instrumendi kooskõla. Koosmängus täpsustub intonatsioon ja areneb rütmiline. Kaanoneid e keerdlaule võib leida koolilaulikutest. Näiteks R. Pätsi «Lemmiklauliku» IV, V, VI osa. Kaanoneid saab vajadusel seada algaja õpilase jaoks mugavamasse helistikku.

Ansambliklassis saab kasutada kõike erialatunnis õpitut. Ansambli repertuaar peab olema õpilasele jõukohane ja aitama kaasa erialasele arengule. Repertuaari raskusaste, selle õppimise kiirus ja esituse väljenduslikkus sõltub iga õpilase individuaalsest võimekusest. Ansamblitunnis õpitakse noodist lugemist, täpset rütmi, põhistrihhide kasutamist, mis on korrektse ansamblimängu alus. Kasutada võib tänapäeva koolide laulikuid, populaarseid laule, jõululaulude seadeid jne.

Ansamblimängu arendamine vanemates klassides on eriti oluline, kuna see annab eelsoodumuse tegeleda muusikaga orkestrites ja ansamblites ka pärast õpingute lõpetamist muusikakoolis.

SOLFEDŽO

Maht: 35 tundi õppeaastas

Eesmärgid: arendada õpilastes rütmitaju, sisemist kuulmist, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet, lauluoskust.

I aasta

Põhieesmärk: rütmiõpetus, laaditaju, noodikirja

algteadmised Nõuded:

1. Meetrum ja rütm

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon.

Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4=C. Noodivältsed ja pausid

Tervenoot/tervepaus

Poolnoot/poolpaus
Veerandnoot/veerandpaus
Kaheksandiknoot/kaheksandikpaus
Kuueteistkümnendiknoot/ kuueteistkümnendikpaus

2. Noodikirja algteadmised

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside kirjutamine. Viiuli- ja bassivõti. Nootide tähtnimetused. Töö astmetega

3. Helistikud

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju väljaarendamine. JO ja RA astmerida
Helistikud: C//a, F//d, G//e ja nende põhikolmkõlad
Märgid: diees bemoll, bekaar
Eakohased 1-ja 2-häälsed laulud. Improvisatsioon

4. Diktaat

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti

II aasta

Põhieesmärk: rütmiõpetus, astmetaju, solfedžeerimine. Esimesel õppeaastal omandatu kinnistamine.

Nõuded:

1. Rütm ja taktimõõt.

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid. Taktimõõt 3/8

2. Helistikud

Kuni kahe võtmemärgiga helistikud. Põhikolmkõlad, D7Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja ebapüsivad astmed.

Kvindingi tutvustus.

Harjutuste laulmine astmete ja tähtnimedega. 1-2 häälsete lihtsamad laulud

3. Intervallid

Tutvumine intervallidega: p.1, p.8, p.5, p.4, v.3, s.3, v.2, v.3, v.6, s.6, v.7, s.7

4. Diktaat

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

RÜHMATUND

Maht: 35 tundi õppeaastas

Rühmatund sisaldab loovustegevust, rütmikat ja muusikalugu

NOOREM ASTE

Eesmärgid:

- loomisvõime ja fantaasia arendamine

- rütmitaju ja muusika vastuvõtuvõime edendamine
- üldise arengu toetamine muusikaliste tegevuste kaudu (keele ja artikulatsiooni arendamine, parema koordineerimise saavutamine, tähelepanuvõime suurendamine, koostööoskuste edendamine)
- pulsi ehk rütmi teadvustamine, avastamine, arendamine, rakendamine läbi rütmika
- stilistilise rütmilise määratluse võimekuse tekitamine ja arendamine
- rütmiliste elementide taasloomine vokaalselt, kehapillil, rütmipillidel või oma instrumendil
- tutvustada lähemalt erinevaid rütmi- ja plaatpille ja koosmuusitseerimine nendel

Õppesisu:

- tunnetada oma keha kui muusikainstrumenti
- julgustada õpilast oma ideid muusikas avaldama
- muusikaväljendusvahenditega tutvumine – tempo, dünaamika, tämber
- rütmilise liikumise arendamine läbi laulumängude ja rahvamuusika
- kõnehääle kasutamine (rütmisalmid erinevates taktimõõtudes koos kehapilli kasutamisega)
- tegevuslik muusika kuulamine (rütmis liikumine; muusika väljendusvahendite – tempo, dünaamika jt. illustreerimine liikumises; improviseerimine)
- kogu õpitava materjali omandamine läbi praktiliste tegevuste
- õppematerjali valikul lähtuda printsiibist lihtsamalt keerulisemale ja tuttavalt vähem tuttavale
- õpetamisel arvestada iga õpilase võimekuse ja eripäraga
- kasutada polürütmika- ja koordineerimisharjutusi

Õpitulemus:

- avaldab loominguaktiivsust erinevates tegevusvaldkondades
- tunnetab oma keha kui muusikainstrumenti
- tunnetab 2- ja 3-osalist meetrumit
- omab teadmisi rütmi- ja plaatpillidest
- saab hakkama rütmi- ja plaatpilliansamblis mängimisega
- oskab kujundada rütmisaadet lauludele ja pillilugudele

VANEM ASTE

III-V aasta

Eesmärk

- Tutvustada erinevaid pop-, jazz- ja klassikalise muusika stiile ja žanreid.
- Ülevaade kuulsamatest muusikutest.
- Õpilane kujundab tervikpildi muusikaloo üldistest arengujoontest.

Õppeaine üldiseloostus

Alustatakse pop-muusika tutvustamisega. Pop-muusika ajalugu hõlmab kahte põhiteemat: lääne popmuusika ja eesti pop-muusika. Teemat käsitletakse ühe aasta jooksul.

Teisel õppeaastal antakse lühiülevaade klassikalisest muusikast heliloojate ja žanrite-põhiselt, alustades keskajast.

Kolmandal õppeaastal käsitletakse eesti muusikat, lavamuusikat (operett, muusikal, rock-ooper) ja jazz-muusikat. Tutvutakse tähtsamate heliloojate, esitajate ja teostega

Programm

ÕPPEAASTA	PROGRAMM
III aasta I poolaasta	<p>Popmuusika</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1950ndad ja <i>rock`n`roll</i> (Bill Haley, Elvis Presley jt.) • 1960ndad ja briti <i>pop</i> ja <i>rock, soul</i> ja kantri (<i>The Beatles, The Rolling Stones, Stevie Wonder, Bob Dylan, Jimmie Rodgers</i> jt.) • 1970ndad ja <i>heavy rock, progressiivne rock</i> (Jimi Hendrix, <i>Led Zeppelin, Yes, Pink Floyd</i> jt.) • 1980ndad ja disko, funk, megastaarid (<i>The Bee Gees, ABBA, Earth, Wind & Fire, Madonna, Michael Jackson, Elton John</i> jt.) • 1990ndad ja räpp, house, reiv, punk • 2000ndad
III aasta II poolaasta	<p>Eesti popmuusika</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1930ndad • 1940ndad (Raimond Valgre) • 1950ndad ja 1960ndad (Uno Naissoo, Valter Ojakäär, Arne Oit, Eesti Raadio Meeskvarsett, Laine jt.) • 1970ndad (Kukerpillid, Apelsin, Ruja, Fix, Kustas Kikerpuu, Olav Ehala jt.) • 1980ndad (Karavan, Justament, Anne Veski, Jaak Joala, Rock Hotel, Vitamiin, Gunnar Graps jt.) • 1990ndad (Ultima Thule, Singer Vinger, 2QuickStart jt.) • 2000ndad (Maarja, Ines, Metsatöll jt)
IV aasta I poolaasta	<ul style="list-style-type: none"> • Keskaja muusika, gregooriuse koraal, rüütllaul • Renessanss, O.Lasso, G.Palestrina • Barokk, J.S.Bach, G.F.Händel
IV aasta II poolaasta	<ul style="list-style-type: none"> • Klassitsism, Viini klassikaline koolkond, sümfoonia • Romantism, F.Schubert, F.Chopin jt, laul, ooper • 20 saj tähtsaimad heliloojad ja suunad
V aasta I poolaasta	<ul style="list-style-type: none"> • Asjaarmastajad heliloojad, laulupeod • eesti muusika 20 saj I pool • eesti muusika 20 saj II pool
V aasta II poolaasta	<ul style="list-style-type: none"> • Operett • Muusikal • Rock-ooper • Jazz-muusika, spirituaal, blues, ragtime, bebop, free-jazz, fusion • Jazz Eestis Tõnu Naissoo, Lembit Saarsalu, Tiit Paulus, Villu Veski, Taavo Rimmel, <i>Kügelaulukuuik</i>, Urmas Lattikas, Raivo Tafenau, jt

Õppetöö meetodid

- Loeng
- Muusika kuulamine
- Videosalvestuste vaatamine

- **Kontsertide külastamine**

Oskused

- 1. Õpilane omab ülevaadet muusikaloo arengust, stiilidest ja žanritest.**
- 2. Õpilane suudab eristada stiile ja žanreid kuulamise järgi;**
- 3. Õpilane omab ülevaadet Eesti pop-ja jazzmuusika arengu põhisuundadest ning teab olulisemaid stiilide esindajaid (Raimond Valgre, Valter Ojakäär, Lembit Saarsalu jt.).**

Soovitatavaid õppematerjale

T.Siitan. Õhtumaade muusikalugu I. Talmar&Põhi, 1998

Aime Kaarlep. Eesti muusikalugu. Kunstmuusika. Talmar&Põhi, 2007

Joachim E. Berendt. Jazziraamat. *Ragtime*'ist tänapäevani. Vagabund, 1999

Valter Ojakäär. Popmuusikast. Eesti Raamat, 1983

Valter Ojakäär. Vaibunud viiside kaja. Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2000

Anne Erm. Polkast rokini. Perioodika, 1989

[PDF to Word](#)